

Főleg Felsőoktatási Hírek
AZ OKTATÓI HÁLÓZAT VÁLOGATÁSÁBAN – 2021. 09. 25. – 2021. 10. 01.

2021. 10. 01. Qubit

[A CEU Határtalan tudás című rendezvénysorozatának legújabb beszélgetésén Kende Ágnes szociológus és oktatáskutató, Dr. Setényi János oktatáskutató és Kiss László középiskolai történelemtanár vitatkozik a kompetencia alapú oktatásról](#), amely minden társadalmi haszna mellett a tudásalapú közműveltség leépüléséhez vezet. Szó lesz a tudáshoz való hozzáférésről, a magyar 15 évesek átlagon aluli PISA-teljesítményéről; arról, hogy követhető-e a kelet-ázsiai oktatási modell nálunk, és hogy jó-e az oktatás központosítása.

2021. 10. 01. Élet és Irodalom

[Kenesei István publicisztikasorozatának újabb darabja a „Páratlan oldalak” címet viseli](#) (szándékos utalásként az ÉS népszerű glosszarovatának címére). A cikkben szó esik egy 80 éve ismert avar kori tütartó már többek által megfejteni próbált feliratának, illetve rajzolatának újraértelmezéséről, a több milliárdos támogatást kapott Magyarságkutató Intézet publikációs teljesítményéről, arról, hogy itt van-e még Budapesten a CEU, de arról is, hogy az eddigi költségvetési információk alapján az összes diák 30 százalékát oktató egyházi és állami intézményekre arányosan csak a töredéke jut a kekvákat megillető összegeknek.

2021. 10. 01. Népszava

600-700 fő demonstrált Pécsen a személyi szabadság megsértése miatt tárgyalás nélkül elítélt tanár melletti szimpátiatüntetésen (lásd: 2021. 09. 25. ATV). A teljesen politikamentes rendezvény szónokai az ítélet jogszerűségét nem vitatták, de az igazságosságát igen. A Facebookon kb. hétezenen vállaltak szolidaritást a tanárral, és [támogatólag állt mellé a PDSZ és az iskolát fenntartó tankerület is](#).

2021. 10. 01. Népszava

Kovács Zoltán, a vadászati világkiállítás kormánybiztosa azt állította a közmédiának, hogy [a vadászati kiállítás legfontosabb célközönségét a gyereket jelentik](#). Elmondta: eddig több mint 53 ezer diák regisztrált a Hungexpo programjaira, és ebben nincsenek benne a vidéki helyszínek, ahol szintén sok gyermekeknek és családoknak szóló program van.

2021. 10. 01. Privátbankár

Befejezte 3 napos magyarországi vizsgálódását az EP állampolgári jogi bizottsága, amelynek célja a magyar jogállamiság állapotának felmérése volt. [Az EP-delegáció többek közt a magyar tudományos, oktatási és kulturális szféra képviselőivel találkozott.](#) „Beszéltünk miniszterekkel, bírókkal, parlamenti képviselőkkel, ellenzéki politikusokkal, civil szervezetekkel, tudósokkal, kutatókkal és művészekkel. Most folytatjuk a munkát a megszerzett tudásunk alapján, és decemberben egy árnyaltabb, az új fejleményeket is tartalmazó jelentést terjesztünk majd be a Parlamentben” – nyilatkozta a delegációt vezető Gwendoline Delbos-Corfield.

2021. 10. 01. 24hu

[Fehéroroszországban betiltották a Belorusz Helsinki Bizottságot](#) (BHK), az ország utolsó regisztrált jogvédő szervezetét, melynek alapító tagjai közt megtalálni Vaszil Bikov (Bikau) szovjet-fehérorosz író, Szvjatlana Aljakszijejics Nobel-díjas író és Rigor Baraduljin költőt.

2021. 10. 01. 24hu

Totyik Tamás PSZ-alelnök szerint [mióta a pedagógusok bére a 2014-es minimálbérnek megfelelő vetítési alaphoz van kötve, a kormány máig átlagosan 17 havi fizetést vett el minden pedagógustól](#). A 2013-ban még reményteljes pedagógus-életpályamodell nem vált be, a béralap befagyasztása, azaz 2015 januárja óta 8%-kal csökkent a főállású pedagógusok száma, a következő 5 évben pedig a portfólióírás megtagadása és a nyugdíjazások miatt további 22 ezres létszámcsökkenés várható. Totyik Tamás szerint beszédes adat, hogy a 7 évvel ezelőtt tanulmányait megkezdő 15 ezer pedagógushallgatóból a képzési idő és a gyakorlat leteltével mindössze 2100-an tették le a minősítő vizsgát. Mint mondta, a „legnagyobb lék a süllyedő hajón” az alacsony bér és a sok munka: egyes településeken gyakorlatilag már 60 órás munkahetekről beszélhetünk, ami lehetetlenné teszi a minőségi munkavégzést. A fentiekkel szemben az Emmi a lap kérdésére válaszolva azt állította, hogy a Gyurcsány-kormány idejéhez képest a Fidesz-vezetés alatt átlagosan 50 százalékkal nőtt a pedagógusok fizetése. Totyik szerint ez ellentmond annak a Fidesz-közleménynek, amely nemrég még csak 28%-os emelkedésről beszélt (miközben a minimálbér 230%-kal nőtt az említett időszakban). „Ha annyira sikeres a kormány bérpolitikája, akkor miért előzött meg minket Románia is, illetve miért hazánkban az egyik legalacsonyabb a pályakezdő tanárok bére az OECD-országok között? Miért itt a legmagasabb Oroszország után a tanítással lekötött munkaidő, és hova tűnt 15 ezer egyetemi hallgatóból 13 ezer szinte a pályára lépés után?” – kérdezi a PSZ alelnöke. Szerinte a következő kormánynak be kell zárnia az iskolák jelentős részét, vagy fel kell emelnie a kötelező heti óraszámot 32 órára, vagy növelnie kell a fizetéseket. De a fő kérdés az, hogy a szülők meddig nézik tétlenül, hogy gyermekeik nem kapnak megfelelő minőségű oktatást.

2021. 10. 01. Portfolio, 24hu

[Egy kormányzati elemzés szerint jövőre minden ötödik dolgozó a legkisebb bérért fog dolgozni az oktatásban](#). Az elmúlt években a garantált bérminimum (más néven szakmunkás minimálbér) meghaladta mind az alap-, mind a mesterdiplomás pályakezdő tanárok bérét, sőt végül a Pedagógus I. fokozatba lépettekét is, jövőre pedig a kilátásba helyezett bérminimum-növekedés miatt a 10-15 éves tapasztalattal rendelkező tanárok bére is erre a szintre süllyedhet. Azzal, hogy a kormány 7 éve befagyasztotta a pedagógusbéreket, a pedagógusok az elmúlt öt évben „fejenként összesen 3-5 millió forint közötti összeget buktak”. A pálya így nem vonzó a fiataloknak, és „a folyamatosan erodálódó, immár sokszor a szegénység küszöbére csúszó bérek” a már pályán lévőket is pályaelhagyásra készítetik. A napokban új rekordot döntött a pedagógushíány: az egy évvel ezelőttihez képest 38%-kal nőtt, és ez a következő években még súlyosabbá válik. A lap szerint emelni kell a béreket, de az egyszerű bércorrekció nem megoldás, újra a mindenkori minimálbért kell megtenni vetítési alapnak.

2021. 09. 30. Napi.hu

[Kásler Miklós miniszter egy kilenctagú bizottság 8:1 arányú javaslatára újra kinevezte Dörner Györgyöt a budapesti Újszínház igazgatójának](#). A bizottság tagjai: András Attila, a Magyar-kánizsai Udvari Kamaraszínház művészeti vezetője, Oberfrank Pál, a Veszprémi Petőfi Színház igazgatója, Rátóti Zoltán, a Nemzeti Színház színművésze, Vidnyánszky Attila, a Nemzeti Színház vezérigazgatója, Zalán János, a Pesti Magyar Színház igazgatója, továbbá a miniszter, valamint a színház dolgozói, szakszervezete és fenntartója által delegált személyek. (A fenntartó esetünkben elméletileg a főváros, de egy tavalyi megállapodás értelmében gyakorlatilag az Emmi.) A színház összes bevétele 2019-ben 695 millió volt, amiből a jegybevétel 160 milliót tett ki.

2021. 09. 30. Válasz online

Bár több mint egy évtizede teljhatalmú a Fidesz, [a kormánypárt által előmozdítani kívánt kulturális térfoglalás eddig legfeljebb az intézmények élén ment végbe, a magyar kultúrelit tekintélyei közt aligha](#): ők többségükben továbbra is baloldalinak vallják magukat. Ez az egyik legfontosabb eredménye Kristóf Luca szociológus nemrég megjelent, *Kultúrcsaták – Kulturális elit és politika a mai Magyarországon* című könyvének, amelynek megjelenése kapcsán a HetiVálasz podcastban a Társadalomtudományi Kutatóközpont tudományos főmunkatársa Ablonczy Bálinttal és Vörös Szabolccsal beszélget.

2021. 09. 29. 444

Gulyás Gergely bejelentette, hogy az Antall József Tudásközpontot érintő minisztériumi vizsgálat arra jutott: „a gazdálkodásuk a törvényi kritériumoknak megfelelt, ugyanakkor nem indokolható kifizetéseket is tartalmazott, köztük olyanokat, amelyek a jó erkölccsel nem egyeztethetők össze”, s ezért [az állam az intézményt „nem fogja közpénzből támogatni”](#).

2021. 09. 29. Eduline

Meglátjuk, hogy mekkorát tudunk január 1-jével lépni – válaszolta Gulyás Gergely a kormányinfón a kérdésre, miért nem tartja a kormány életszerűnek a pedagógus-béremelést. Majd egy másik kérdés kapcsán megerősítette: [„január elsejétől biztosan lesz pedagógus-béremelés, de jelenleg ennél többet nem látunk”](#). A szakszervezetek évek óta kérik, hogy a béreket ismét a minimálbérhez kössék. Amikor ugyanis a kormány elfogadta a pedagóguséletpálya-modellt, a bértábla alapja még a minimálbér volt, amely évről évre emelkedett néhány ezer forinttal, ez pedig a pedagógusoknak is automatikus, néhány ezer forintos pluszpénzt jelentett volna minden év januárjától. 2015 januárja óta azonban a fizetésüket egy külön megállapított, azóta is változatlan (a 2014-es minimálbér összegének megfelelő) vetítési alap szabja meg.

2021. 09. 29. 24hu

[„Lesz pedagógus-béremelés, a mértéke azonban még kétséges”](#) – mondta Gulyás Gergely. Megjegyezte, hogy „kormányzati döntés még nincs erről, de a fideszes képviselők is szorgalmazták a dolgot, ezért inkább csak a mértéke lehet kétséges.”

2021. 09. 29. Piac és Profit

[Az önköltséges szakok 2017/18-as nagyobb áremelkedése után idén is akadnak olyan szakok, ahol többet elkérnek, mint egy vagy két éve](#). Az ELTE Informatikai Karán például a programtervező informatikus nappali szak tavalyelőtt még 300 ezer forint, idén már 325 ezer, az osztatlan tanárképzés 400 ezerről 500 ezer forintra ugrott. A TTK-n az alapszakok 300 ezerről mentek fel tavaly 500 ezer forintra, a mesterszakok pedig 400 ezer helyett már 700 ezer forintot kóstálnak. Az elsőként alapítvány alá szervezett Budapesti Corvinus Egyetemen az alkalmazott közgazdaságtan, a gazdálkodásmenedzsment, a pénzügy és számvitel szak és a gazdaságinformatikus szak félévei egyformán 450 ezer forintba kerülnek. A cikk szerzői nem találták már meg a világhálón a modellváltás előtti árakat, így nem sikerült meghatározniuk az emelkedés mértékét. Viszont kiemelik, hogy a még átalakulásban lévő Szegedi Tudományegyetemen ezek a szakok jóval olcsóbban, egyaránt 200 ezer forintért elérhetőek.

2021. 09. 28. ATV

A Nemzeti Együttműködési Alaptól (NEA) október 4-től összesen 11 milliárd körüli forrásra pályázhatnak a „valóban érdemi munkát végző” civil szervezetek, hangzott el a Civil Info – NEA 2022 című országos tájékoztató rendezvénysorozat utolsó állomásán. Szalay-Bobrovniczky Vince helyettes államtitkár azt is elmondta, hogy a NEA mellett létrehoztak két

új alapot, a Városi Civil Alapot (VCA) és a Falusi Civil Alapot (FCA) (az előbbi nevezte [szeptember 1-ei oknyomozó cikkében](#) a Válasz online „választási Fidesz-alapnak”), valamint hogy [a miskolci egyetemen már elindult, a gödöllőin pedig az idén indul új tárgyként a civil szeminárium.](#)

2021. 09. 28. Librarius

[Richly Gábort választotta öt évre főtitkárnak titkos szavazással hétfőn a Magyar Művészeti Akadémia közgyűlése.](#) A Vashegyi György MMA-elnök által is támogatott, eddig főként kulturális diplomataként dolgozó eszmetörténész-doktor a második körben leadott 193 szavazatból 115-öt kapott, Tóth Péter zeneszerző, az MMA Zeneművészeti Tagozatának vezetője pedig 73-at.

2021. 09. 28. Magyar Hang

[Még mindig nincs vége a sümegi hamisérettségi-botránynak,](#) ugyanis kiderült: az okirat-hamisítással diplomát szerző, posztjáról nemrég lemondott Szabó Krisztina tárgyalást kért az okirat elkobzásának ügyében (amiről a Pécsi Járásbíróság a tavasszal tárgyalás nélkül döntött), majd nem jelent meg a szeptember 20-ára kitűzött tárgyaláson.

2021. 09. 28. Válasz online

A lap interjút készített Kató Bélával, az Erdélyi Református Egyházkerület püspökével, a magyar állam által fenntartott Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem alapítványának kuratóriumi elnökével abból az apropóból, hogy őt és a másik erdélyi református püspököt okirathamisítással vádolja a román ügyészség a zilahi kollégium visszaszolgáltatásának ügyében. Kató szerint a vád abszurd, a román állam minden esetben megpróbálja leállítani a restitúciós folyamatot, „minden erővel vissza akarják forgatni az idő kerekét”. Zilahon az egyház másik református iskolát hozott létre, de Kató szerint a régi is a jogos tulajdonuk, amit vissza kell szerezniük, ellenkező esetben az erdélyi magyarság eltűnésében érdekeltek „járnak sikerrel”. Kató többek közt még a következő kérdésekben fejt ki álláspontját: Lehetséges-e a hagyományokra alapozva építkezni egy Zilahhoz hasonló szórványosodó vidéken? Mivel győzné meg a magyarországi adófizetőket, hogy a kormány által 2011 óta Erdélybe juttatott milliárdok jó helyre mennek? [Miért van egyházi kézben az erdélyi magyar oktatási intézményrendszer nagy része? Nem késett-e el a magyar állam által finanszírozott óvoda-, napközi- és iskolafejlesztési program, miután már százazrek mentek ki Erdélyből nyugatra?](#) Van-e értelme a globalizált világban a feltartóztathatatlan folyamatok ellen küzdeni?

2021. 09. 28. Qubit

A Science tegnapi cikke szerint [a kabuli egyetem kancellárjává egy tálib harcost, képzettségét tekintve BA-diplomás újságíróként neveztek ki, miután elődjét, egy gyógynövénytanász professzort, lemondatták.](#) Az új kancellár első intézkedéseként kitiltotta a nőket – azaz a hallgatóság majdnem felét –, amíg ki nem alakul a „mindenki számára megfelelő iszlamista környezet”. Nemi szegregációt és „hitetlen tanok” elleni fellépést helyezett kilátásba. Az elmúlt hetekben az egyetem 825 alkalmazottja közül legalább kétszázan elhagyták az országot. A tálib vezetés úgy döntött, megfelel az állami fizetéseket, így az egyetemi dolgozók bérét is, ami még nagyobb elvándorláshoz vezethet. Korábban már két másik egyetemen és a felsőoktatási tárcánál is hitoktatók vették át a vezetést.

2021. 09. 27. HVG

[Az OECD-országok mindegyikében többet keresnek a pedagógusok, mint Magyarországon. Az egyedüli kivétel Szlovákia,](#) ahol még a magyar béreknél is kevesebbet kapnak a tanárok. A felmérés szerint a magyar pedagógusok társadalmi megbecsültsége is alacsony. Mindezek

ellenére átlagon fölüli az innovatív attitűdjük, amit az OECD-adatokat elemző Steklács János oktatáskutató „különösnek és biztatónak” tart.

2021. 09. 27. Telex, Portfolio

A parlament döntése értelmében [összesen 1630 milliárdot kapnak az alapítványosított egyetemek a következő öt évben](#). Ezzel a felsőoktatás finanszírozása két és félszeresére nő. Az intézkedés előnye lehet, hogy az egyetemek nem kényszerülnek többé a fejpénz növelése céljából nem megfelelő tudású diákok felvételére, ami eddig az oktatás színvonalának csökkenésével és a diplomák devalválódásával fenyegetett. Az erről szóló salátatörvény vitájában az ellenzéki felszólalók bíralták az alapítványi modellt és azt, hogy a törvényben nincs szó sem a hallgatói ösztöndíjak, sem a bérek emeléséről. Balczó Zoltán (Jobbik) szerint, ha a kormányzat deklarált célja megfelelő forráshoz juttatni az egyetemeket, akkor kérdés, hogy ezt miért csak a „hübéri rendszerbe illeszkedő” alapítványokon keresztül oldja meg, miért nem képes az állam ezt közvetlenül megoldani. [A felsőoktatási alapítványok 2020--2026 közti finanszírozásáról a Portfolio közölt táblázatot](#). A debreceni, szegedi és pécsi egyetemi alapítvány 200 milliárd feletti összeget kap, az orvostudományi, az agrár- és a dunaujvárosi egyetemi pedig 100 milliárd felettit.

2021. 09. 27. B1 (blog)

A blog emlékeztet arra, hogy Palkovics László miniszter nemrég a Világ gazdaságnak adott interjújában a Diákváros- és a Fudan-projekt párhuzamos megvalósításáról szólva (lásd: 2021. 09. 24. Népszava) a következő kijelentéseket tette: [a Fudan-népszavazás csak trükk, amivel a főpolgármester a figyelmet akarja elterelni a fővárosi közlekedési káoszról; a Diákváros mint projekt nem is létezik, nincsenek tervei; a kínai felet nem érdeklik a Fudannal kapcsolatos belpolitikai viták, csak a kormány elköteleződése számít neki](#). Gy. Németh Erzsébet főpolgármester-helyettes arra hívta fel a figyelmet, hogy Palkovics az interjúban elhallgatta a Diákváros Fudan általi kiszorításának tényét. Szerinte a Fudan-projektrel a magyar kormány célja nem más, mint „milliárdos vagyont ajándékozni” a kínai államnak.

2021. 09. 27. 24hu

[A KSH szerint tavaly az egyetemi és főiskolai oktatók havi bruttó keresete átlagosan 567 481, a középiskolai tanároké pedig 415 396 forint volt](#). Ennél a vasúti váltókezelők és a műtrágyakeverők is többet kerestek. A lap kereshető formában közli a teljes munkaidőben alkalmazásban állók keresetére vonatkozó KSH-adatokat az összes nyilvántartott foglalkozásban.

2021. 09. 26. Mércse

[A baranyai ellenzéki képviselőjelöltek vitáján az egyik központi kérdés a Pécsi Tudományegyetem jövője és az alapítványi modell volt](#). Az utóbbit a Baranya 1-es körzetben induló Nemes Balázs (Momentum) önmagában nem tartotta rossz formának, de elítélte a létrehozatal módját, és bírálta a Hallgatói Önkormányzat hozzáállását is. Mellár Tamás (Párbeszéd) szerint viszont a regionális központként fungáló egyetemeknek állami tulajdonban kell maradniuk, mert olyan feladataik is vannak, amelyeket egy magánegyetem nem vállal fel. A 2-es körzetben induló Keresztes László Lóránt (LMP) és Szakács László (DK) egyetértettek abban, hogy a PTE-t vissza kell szerezni a kormánytól.

2021. 09. 26. HVG

Szabó Tímea (Párbeszéd) nem gondolja, hogy a kormány vissza merne élni az általa a hó elején benyújtott törvénymódosító javaslattal, amely szerint a választásokkal egyidejűleg népszavazást is lehetne tartani, így nem is vonja vissza javaslatát. A lap szerint [könnyen lehet,](#)

[hogy míg a kormány a maga „gyermekvédelmi” referendumát sikeresen összekapcsolhatná a tavaszi parlamenti választással, addig a Fudan-népszavazás a választás utánra csúszna](#), hiszen minden lehetőség adott arra, hogy annak kiírásában a döntéshozók szándékosan elhúzzák az időt. Szabó szerint azonban ez „joggal való visszaélés” lenne, amit a hatalom már csak azért sem „vállalna be”, mert „kockázatos lenne a Fidesz számára.”

2021. 09. 26. Librarius

[Az Országos Széchényi Könyvtár hat különleges eljárással rögzített, időtálló filmtekerceset helyezett el a Spitzbergákon működő Északi-sarki Világarchívum nevű trezorban](#), amely pótolhatatlan dokumentumok és műtárgyak digitális másolatainak hálózaton kívüli megőrzésére vállalkozik. Eddig 26 ország, az UNICEF és az Európai Úrügynökség helyezett el itt anyagokat. A magyar anyag corvinákat, válogatott térképeket és a XX. század első harmadában készült grafikus plakátokat tartalmaz.

2021 09. 26. Népszava

A vadászati világkiállítás tegnapi nyitónapjáról készült tudósításból kiderül többek között: a nemzeti parkok számára biztosítottak ugyan egy-egy kis boxot, de nemigen van bennük látnivaló. Az egyik park munkatársa elmondta: [szívesen készültek volna szakmai anyagokkal, de csak tegnap este tudták meg, hogy jönniük kell ide.](#)

2021. 09. 26. Népszava

Sajtótájékoztatót tartott a főpolgármester, Baranyi Krisztina IX. kerületi polgármester és Jámbor András kerületi jelölt. Baranyi új kerületi építési szabályzat megalkotását kezdeményezi, mely előírná, hogy [csak a Diákvárosról készített mestertervben foglaltaknak megfelelő épületeket lehessen felhúzni](#) a kormány által a Fudannak szánt terület melletti önkormányzati telken. A szabályozás megszületéséig változtatási tilalmat javasol elrendelni a területen. Mindez persze a kormányt aligha akadályozhatja meg a Fudan-terv megvalósításában; a főpolgármester szerint erre a népszavazás, vagy ha annak időpontja kitolódik, akkor maga a választás lesz hivatott. Jámbor bejelentette: üzenőfalat hoznak létre, hogy bárki üzenhessen a leendő diákvárosi kollégiumok és bérlakások majdani lakóinak.

2021. 09. 25. Népszava

A lap Szvák Gyula történésszel készített interjút egy közelgő történészkonferencia apropóján a magyar és az orosz nemzet- és emlékezetpolitikai intézmények különbségeiről, az új orosz történelemtankönyv-család összeállításának elveiről, a sztálinizmus rehabilitációjáról és arról, hogyan korlátozza a történetpolitizálás a tudományos kutatás szabadságát mindkét országban. Oroszországban egy idei törvény értelmében akár börtönbe is kerülhet az, aki bagatellizálja a Szovjetunió 2. világháborús szerepét, nálunk pedig a történésznek annak ellenére fel kell esküdnie az alaptörvényre, hogy a preambulumban szereplő állításról, miszerint Magyarország 1944. március 19-én 1990. május-2-ig tartóan elveszítette a szuverenitását, pontosan tudja, hogy nem így van. [Szvák szerint paradox módon „az orosz akadémiai és egyetemi tudományos-ságban több civil kurázsit látni, mint Magyarországon”, ugyanakkor itt is, ott is kérdés, hogy ilyen keretek között „hogyan űzhetjük a szakmánkat” a jövőben.](#)

2021. 09. 25. ATV

[„Jogtalan visszatartás” miatt 170 ezer forintra büntették a pécsi tanárt, aki egy éve verekedő fiatalokat próbált szétválasztani.](#) Ha az ítélet jogerős lesz, az az állásába kerülhet. A tanár mellett szimpátiatüntetést szerveznek, és a PDSZ is kiáll mellette.

2021. 09. 25. Telex

A lap ismerteti Veiszer Alinda interjút Gyarmathy Éva pszichológussal, a tanulási zavarok és a tehetségfejlesztés szakértőjével. Gyarmathy szerint „minden mutató azt mutatja, hogy a gyerekek megváltoztak”, ma más tapasztalatok alapján épül föl az agy, mint 30-40-50 évvel ezelőtt, más az ingerkörnyezet, így átalakul a képességszerkezet is. „Az a nagy baj, ha ehhez nem igazodik az oktatás”; képességváltásra volna szükség, ez lenne az oktatás feladata.